

Gen Kerstfeest te Waldstedt.

Uit het Hoogduitsch.

Uitgegeven door de Nederlandsche Zondagschool-Vereeniging.

AMSTERDAM,
HÖVEKER & ZOON.

EEN KERSTFEEST TE WALDSTEDT.

Uit het Hoogduitsch.

UITGEGEVEN DOOR DE
NEDERLANDSCHE ZONDAGSCHOOL-VEREENIGING.

AMSTERDAM,
HÖVEKER & ZOON.

Stoomdrukkerij van Roeloffzen & Hübner.

EEN KERSTFEEST TE WALDSTEDT.

Aan den ingang van het dorp is een groote lindeboom, en daaronder eene bron, om welke men een kleinen steenen muur gebouwd heeft. Altijd borrelt frisch en helder water uit de aarde op, en door een goot, die in den muur gemaakt is, vloeit het weg. In de bron is het water altijd frisch en helder, maar zoodra het door de goot wegvloeit om de omliggende weilanden te bevochtigen, befrist het op dagen, dat het zoo koud is als heden, en vormt rûndom de bron eene menigte ijsblokken.

Het is heden een koude Decemberdag, de voorlaatste, die aan den heiligen avond voorafgaat; alles is wit besneeuwd zoover men zien kan, en de takken van den ouden lindeboom dreigen te breken onder den last van bevroren sneeuw, die daarop rust. Het is stil en eenzaam in 't rond, slechts het water in de bron murmelt vroolijk voort. Op den lagen muur zit een jong meisje. De kruik heeft zij reeds met water gevuld, maar hoe koud het ook zijn moge, zij blijft nog een oogenblik naast het ruischende water zitten. Hare

armen houden de kruik omvat, en haar hoofd laat zij daarop rusten, bittere tranen vallen uit die groote blauwe oogen op den kouden steen neder.

«Maar, Suze,» riep plotseling eene vrouw het jonge meisje toe, terwijl ook zij met eene kruik naderbij kwam, om water te scheppen, «maar Suze, zit ge nu daar op die koude steenen? ge zult u nog den dood aandoen.»

«Wat kan dat schelen?» vroeg de aangesprokene, terwijl zij langzaam haar hoofd ophief.

«Wat dat kan schelen? schaam u, kind, om zoo te spreken. Een meisje, zoo jong als gij zijt, moet frisch en vroolijk in de wereld rondkijken.»

Suze zuchtte: «Och, vrouw Sanders, daar is voor mij geen goed meer op de wereld, het zou beter voor mij zijn als ik dood was.»

«Stil, kind,» zeide de vrouw vriendelijk, terwijl zij zacht met de hand over het haar van het meisje streek, «de Heer daar boven zal u niet verlaten. Op zijn tijd zal Hij naar u omzien.»

«Tehuis zeggen zij, dat er geen lieve Heer is,» antwoordde Suze, «en dat zal ook wel zoo zijn, anders zou Hij reeds lang naar mij hebben omgezien.»

Een nieuwe aanval van droefheid volgde op deze woorden.

«Kind,» riep de vrouw verschrikt, «hoe kunt ge zoo spreken, dat is immers verschrikkelijk. Hemel, wat zijn dat voor vreeselijke menschen!» En zich weder tot Suze keerend, ging zij voort: «Maar kunt ge daar dan niet van daan, en een dienst zoeken in een fatsoenlijk gezin?»

«Neen, neen!» riep het kind, «ze laten mij niet gaan. Zij zeggen dat ik een vondeling ben, die geen vader of moeder heeft, en dat niemand mij daarom wil opnemen.»

«Hm,» zeide vrouw Sanders, «waarom hebben zij u dan opgenomen?»

Suze stond op en keek rond, om te zien of iemand haar hooren kon. Toen legde zij zacht hare hand op den arm der boerin en fluisterde: «Vrouw Sanders, ik weet zeker dat ik geen vondeling ben. Ik weet heel goed, dat ik een vader en eene moeder had. Maar ik weet niet waar zij zijn en wie zij waren. Ik moet toen nog heel klein zijn geweest. Maar ik herinner mij, dat ik in een tuin speelde, en dat mijne pleegmoeder daar kwam en mij wegnam. Ik weet niet meer waarom dat gebeurde.»

«En waarom zegt ge mij dat zoo in 't geheim?» vroeg de vrouw, «dat moet ge aan iedereen vertellen.»

«Om alles ter wereld niet,» riep het kind bevend, «ik heb het eens aan mijne pleegmoeder gezegd, toen heeft zij mij vreeselijk geslagen, en heeft gezegd, dat zij mij in stukken zou snijden, indien ik het nog eens durfde zeggen. — O, ik geloof dat zij mij dood geslagen had, als vader er niet bij was gekomen.»

«De oude is dus beter voor u dan zijne booze vrouw?»

«Hij is niet vriendelijk voor mij, maar hij beschermt mij toch altijd voor de mishandelingen van zijne vrouw. Als hij er bij is durft zij mij niet slaan, dat wil hij niet verdragen.»

En Suze greep, terwijl zij van angst sidderde, smeekend de handen der boerin.

«O, ik heb u reeds veel te veel gezegd,» riep zij verschrikt, «verraad mij niet, het zou vreeselijk voor mij zijn als zij het wisten.»

Een ijsskoude rilling had de vrouw bevangen toen zij dit verhaal hoorde; maar zij stelde het arme meisje gerust en zeide: «Ik zal u niet verraden. En wees geduldig, Suze, de

ergste tijd is voorbij Overmorgen is het de dag, waarop de Heiland voor de gansche wereld geboren is. Ook voor u is Hij geboren, wacht maar tot uw tijd daar is.»

Maar eensklaps verstomden beiden en verbleekten van angst en schrik, want op eenigen afstand hoorde men de klijvende stem der oude pleegmoeder. Suze, die reeds beefde van angst, werd bij het hooren van deze stem door een plotselingen schrik aangegrepen, want zij dacht dat de oude vrouw haar gesprek met de boerin gehoord had. Zij kon niet meer denken; alleen het instinkt van zelfbehoud tegenover de vernietigende macht van haar pleegmoeder deed zich gelden, en zonder te weten wat zij deed, liep zij, dwars over de besneeuwde velden, naar het bosch.

In eene bergengte, reeds hoog gelegen, maar toch door nog hoogere bergen omgeven, staat de molen van Wildbach in eene schilderachtige streek. Heden op 24 December heeft de koude winter ook hier zijn wit ijskleed uitgebreid. Maar het is een fraaie, heldere dag, en al is de koude nog zoo doordringend, er waait toch geen scherpe wind. Zelfs de zon breekt door de grauwe wolken en in hare stralen schittert de sneeuw, die berg en dal heeft overdekt, als ware het veld met diamanten bezaaid.

In den molen lag de molenaar ziek te bed, toen die Decem-berzon zoo vriendelijk op zijn leger scheen. En het was als verkwikte hem haar milde glans, want hij richtte zich zoo goed hij kon op, liet zijn hoofd op zijne hand rusten en keek naar de bloemen van ijs, die langzamerhand van de ruiten

verdwenen. Na een oogenblik ging de deur van het ziekvertrek zachtjes open en een oud moedertje kwam op haar teenen binnen. Toen zij den molenaar zag, half in zijn bed opzittend, liep zij vroolijk tot hem en boog zich met een vriendelijken blik over het bed, om den zieke beter in het gelaat te zien.

De molenaar was een man van omstreeks veertig jaren, maar hij zag er ouder uit dan hij was, want woeste hartstochten hadden zijne trekken scherper gemaakt, en toorn en wraakzucht hadden diepe lijnen op zijn voorhoofd en om zijn mond gegroefd. Hij scheen de binnenkomende niet te bemerken, want hij bleef door de helder geworden ruiten naar het winterlandschap zien, totdat hij pijnlijk ineenkromp en op zijn leger terugviel. Eerst nu zag hij de oude vrouw, die zich bezorgd over hem heenboog.

«O moeder,» riep hij, «zijt gij daar? Hebt gij van den toren van Pilgersdorf niet de doodklok hooren luiden? Wanneer een zieke hier in den molen dat hooren kan, dan heeft zij voor hem geluid.»

«Och, mijn zoon, dat is maar bijgeloof van de menschen hier, en wie weet wat ge hebt gehoord. Als het ijs kraakt op de brug, die naar Wildbach voert, dan lijkt het altijd op zachte muziek.»

«En wie zou nu over die brug komen? . . . Neen, neen, moeder, het was mijn doodklokje, o! en wat valt mij het sterven zwaar!»

Het oude moedertje boog stil het hoofd, maar zij schreide niet. Man en kinderen, bloedverwanten en vrienden had zij reeds naar de laatste rustplaats begeleid. Het was zeker Gods wil, dat zij allen, die zij liefhad, overleefde. Vele bittere tranen had het haar gekost, veel inwendigen strijd, eer zij het

kruis geduldig op zich nam; maar nu zag zij ook het einde van haar laatstovergebleven zoon naderen als eene gebeurtenis, die eerst geschied moest zijn vóór zijzelve ter ruste ging. En nu vouwde zij de handen, en in haar hart bad zij den Heer daarboven, dat Hij haar zoon mocht genadig zijn.

«Moeder,» zeide op eens de molenaar, «gij bidt immers voor mij, niet waar? O, bid dag en nacht voor mij,» voer hij met een angstig gelaat voort; «de goede God heeft u lief, en mijne zonden zijn zoo vreeselijk.» Bij deze woorden bedekte hij zijn gelaat met beide handen.

«Mijn zoon, een bezoek van onzen dominé zou zeker rust geven aan uw angstig gemoed,» zeide de moeder, «maar hij is zelf ziek en kan niet komen. Maar als er iemand in de wereld is, dien gij kwaad gedaan hebt, en als het denken aan u den strijd moeilijker maakt, dan zullen wij om hem zenden.»

«O, moeder,» riep hij uit, terwijl zijn gelaat verhelderde, «daar spreekt gij een goed woord. Dat is het, wat ik noodig heb; maar ik kon het zelf niet bedenken. Ja, moeder, zend een bode, en laat Kaatje en haar man halen, zeg hun dat de molenaar van den Wildbachmolen stervende is en hen nog eenmaal wenscht te spreken.» En in zichzelf sprekend ging hij voort: «Misschien zal ik kalmer sterven, wanneer zij mij hebben vergeven.»

«Kaatje,» vroeg de moeder, «de vrouw van uw overleden broeder?»

«Ja, ja, die later in Waldstedt met Hoffmann getrouwd is.»

«Wat kan hij met haar te maken hebben?» sprak de oude zachtjes, terwijl zij vlug naar buiten liep om de boodschap te bezorgen.

Het duurde niet lang of de moeder keerde terug en meldde haar zoon, dat George, de wakkere molenaarsknecht, reeds op weg was naar Waldstedt. «Maar,» zeide zij treurig, «hij kan niet over de bergen heen, de sneeuw ligt te dik en met de slede kan men niet rijden, omdat er nergens een baan is. Hij moet door het dal van den Wildbach gaan, om zoo op den straatweg te komen. Ik heb hem geld medegegeven, dan kan hij mogelijk in het eerste dorp eene slede nemen, om nog heden avond Waldstedt te bereiken.»

«O, wat een lange weg,» zuchtte de molenaar, «over Homannsdorf was het veel korter, en daar kan men zeker den straatweg gaan; ik hoop dat Kaatjes man dat weet.»

«En,» vervolgde de moeder, «dan zijn er nog een paar oude lieden, die gehoord hebben dat er in de hut eene kamer ledig was, die willen zij nu hebben.»

«Plaag mij niet met zulke zaken,» antwoordde de zieke ontevreden.

«Ik wilde ze wegzenden, maar zij klaagden zoo bitter. Toen had ik medelijden met de arme lieden. Het schijnen voddensrapers te zijn.»

«Voddensrapers?» riep de molenaar uit en streek zich met de hand over het voorhoofd, als wilde hij zich iets herinneren, dat lang geleden was. «Ja, moeder, geef hun die kamer, en zorg er voor dat zij eten en vuur krijgen. Ik moet hen spreken.»

«Maar, Willem,» zeide de moeder verwonderd, «waarom wilt ge met die oude, wildvreemde menschen spreken? Ge vergeet altijd dat ge ziek zijt.»

«Ja, ja, 't is goed,» knikte de molenaar, «ik wil hen vandaag niet meer spreken, maar als Kaatje hier geweest is. Zorg gij er nu voor, dat zij hier een goed leven hebben, opdat zij niet weggaan.»

«Daar zal ik wel voor zorgen,» zeide het moedertje, en trippelde weder de kamer uit, terwijl zij verwonderd het hoofd schudde.

Waldstedt is een kleine stad, die gebouwd is op de laatste bergketen, van waar de Waldbach zich naar beneden werpt, om in diepte het raderwerk van de molens van Pilgersdorf in beweging te brengen. Haar naam heeft zij gekregen naar een ondoordringbaar woud, dat zooals men verhaalde, vroeger de hooge bergen bedekt had, waarvan de eeuwenoude eiken en linden, die het sieraad van het stadje uitmaakten, getuigenis gaven. Voor het meerendeel is het bewoond door landlieden, die behalve hun veldarbeid een klein beroep uitoefenen. Zoo is de burger Hoffmann landman, leerlooier en raadsheer tegelijkertijd. Hij heeft een lief huisje, dat midden in de eenige straat van het stadje ligt. Een vrij groote tuin is er omheen, en veraf, dicht bij de Waldbach, die langs de huizen vloeit, ligt de leerlooierij.

De geheele bezitting was ook op den 24sten December in sneeuw en ijs gehuld, en zag er van buiten zoo rustig en stil uit, dat slechts de rook, die uit den schoorsteen naar boven steeg, bewees dat er levende wezens binnen waren.

Mevrouw Hoffmanni was voor het raam gaan staan en keek naar het winterlandschap.

«Kijkt eens, wat heeft het gevoren,» zei ze tot hare kinderen, die tevreden om de koffietafel zaten en de versche koeken, die hunne moeder voor het Kerstfeest gebakken had, proefden. «Ik beklaag de arme menschen, die nu geen vuur

en geen kleederen hebben! Wat heeft de goede God u toch liefderijk bedacht! Vergeet toch nooit Hem te danken voor al het goede, dat Hij u geschonken heeft.»

«Zijn er dan waarlijk menschen, die geen kamer en geen bed hebben?» vraagde de kleine Suze.

«Och ja, daar zijn er wel, en wie weet hoe menig arm menschenkind in dezen vreeselijken nacht van koude gejammerd heeft, of omgekomen is!»

«Konden zij zich maar hier aan de kachel warmen!» riep Anna. «Wat zou het heerlijk zijn als wij heden avond voor ons Kerstgeschenk zulk een arm kind bij ons konden opnemen.»

«Ik zou het al mijn pepernoten geven,» zeide Frits.

«En ik al mijne appels,» riep de kleine Suze.

«En ik — en ik,» riepen al de kinderen door elkander, tot de moeder om stilte verzocht.

Toen ging de moeder de kamer uit, om in de zoogenaamde «mooie» kamer de Kerstgeschenken gereed te maken.

Midden op de tafel prijkte de prachtige denneboom, die versierd was met gouden en zilveren appels, noten, allerlei suikerwerk, nagemaakte bloemen en verschillende versierselen. Boven den boom zweefde een rij van engelen rondom een transparant, waarop geschreven stond: «Eere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in de menschen een welbehagen!» Onder den boom stond eene kribbe met het kind Jezus en de aanbeddende herders, en daarnaast de wijzen uit het oosten, die terwijl zij den glans van een schitterende ster in den Kerstboom volgen, hunne gaven brengen

aan den Koning der Joden. Rondom op groote en kleine tafels waren de geschenken uitgestald voor elk familielid in het bijzonder, voor groot en klein, heer en knecht.

Het is heden een geheimzinnige drukte in huis. De kinderen in de woonkamer luisteren met kloppend hart hoe de moeder de trap op en af loopt. Nieuwsgierig verdringen zij zich om het sleutelgat, om toch iets te zien te krijgen van wat voor hen is neêrgelegd; maar alles te vergeefs. Want al had een het sleutelgat gelukkig bereikt, dan was moeder óf reeds door die geheimzinnige deur verdwenen, óf zij hield het gewenschte in haar boezelaar, of in eene mand verborgen. Dat is een lange dag voor de kleintjes, terwijl moeder hem kort vindt, want kisten en kasten en planken en laden zijn gevuld met kerstgeschenken, en die moeten alle nog een plaatsje hebben.

«Zijt ge nu gereed, moeder?» riep de heer Hoffman, toen hij in den namiddag behoedzaam de deur opende.

«Dadelijk, dadelijk, vadertje! Kom maar binnen, uw tafel is toegedekt.»

De raadsheer deed zooals zijne vrouw hem verzocht en beschouwde de voorbereidselen met een onderzoekend oog.

«Voor wie is die tafel aan het raam met die groote mand vol eetwaren en dit kleine pakje met — met blanke daalders?» vroeg hij toen hij alles nog eens nakeek.

«Gij weet toch wel, vadertje,» antwoordde zijne vrouw, terwijl zij haar hand op den schouder van haar man legde, dat er met Kerstfeest altijd een arme aan onze deur klopt. Ik heb altijd gedacht dat de Heer Jezus ons dien zond, want Hij heeft immers gezegd: «Wat gij aan een van mijne minste broeders gedaan hebt, dat hebt gij Mij gedaan!»

«Die eene deugdzame vrouw bezit, heeft grooter schat dan

de kostbaarste paarden,» zeide de raadsheer, terwijl hij haar teeder tot zich trok. «Maar,» viel hij zichzelve in de rede, «wat zie ik? heden, op dit vroolijk feest, een traan in het oog van mijn opgeruimde vrouw?»

»Ik ben vandaag zoo gedrukt,» antwoordde zij, «ik weet zelve niet waarom. Zoo vele jaren zijn er reeds verlopen dat ik Marietje heb verloren, en de Heer heeft mij rijkelijk gezegend met huiselijk geluk en lieve, gezonde kinderen; maar midden onder al dat geluk verschijnt weder dat droevige beeld, dat ik mijn kindje zocht en niets vond dan haar pop en haar zomerhoedje op den rand van den gezwollen Waldbach.»

«Ja, het was vreeselijk voor u, mijn arm vrouwtje, maar gij hebt moedig geleerd u naar 's Heeren wil te voegen; waarom stort gij dan nog altijd tranen over een kind, dat gij beter verzorgd weet dan al de anderen?»

«Ja, als ik dat maar wist,» zuchtte zijn vrouw; «maar ik kan er niet over heen dat wij het lijkje niet hebben gevonden.»

De man zag nadenkend uit het raam, terwijl zijne vrouw met betraande oogen tegen zijn schouder leunde.

«Ik heb er mij al dikwijls over verwonderd,» zeide hij na een poos, «dat de molenaar van den Wildbach zich nooit om ons heeft bekommerd. Hij was toch de broeder van uw eersten man.»

«Ja, dat zal wel een bijzondere reden hebben,» antwoordde zijne echtgenoot, «ik weet ook niet recht hoe de zaak in elkander zit. Wij waren altijd goede vrienden, van kindsbeen af hebben we tezamen gespeeld en zijn wij vroolijk geweest tot op den dag toen ik de bruid van mijn man werd. De beide families waren het over dit huwelijk eens, maar Willem scheen er verstoord over.»

«Hoe vreemd! — en bleef hij toornig na uw huwelijk?»

«Hij kwam niet op de bruiloft en heeft ook nooit den drempel van ons huis overschreden, tot na een jaar, en toen kwam hij om mijn overleden man de laatste eer te bewijzen. De kleine Marie was toen zeven weken oud en een lief kind. Zij was lief tegen hem, zoodat ik dacht dat dit kind eene verzoening tot stand zou brengen. Voor langen tijd ging hij toen in den vreemde, en toen hij terugkwam, liet hij tot mijne groote verwondering mijne hand vragen door een oudetante, die een gewichtige rol in zijne familie speelde en nu reeds lang gestorven is. Het was in dien tijd toen wij nog niet verloofd waren, maar gij mij toch het hof maaktet. Daar ik van u hield bedankte ik hem, en ik heb er geen berouw van gehad, mijn oudje,» voegde zij er glimlachend bij, terwijl zij hem teeder de wangen streelde.

«De dood van het kind volgde spoedig na ons huwelijk,» voegde de raadsheer er bij, die nog altijd in gedachten verdiept was.

«Zes weken later.»

«En nu erfde de molenaar het vermogen, dat anders op het kind zou zijn overgegaan?»

«Ja, hij werd toen een rijk man, maar hoe gaarne zou ik hem dat gegund hebben, als mijn kind niet op zoo vreeselijke wijze het leven verloren had!»

De raadsheer schudde met het hoofd en draaide zich om als zocht hij een ander onderwerp voor het gesprek. Daar viel hem het transparant op den Kerstboom in het oog. «Waarom hebt gij «Vrede op aarde» met grooter letters laten schrijven, dan de beide andere deelen van den Engelenzang?»

«De predikantsvrouw verhaalde mij, dat in de kerk een transparant was gemaakt met het opschrift: «Eere zij God in de hoogste hemelen.» Daar wij toch allen eerst vóór de

uitdeeling naar de kerk gaan, zoo wenschte ik ons «Vrede op aarde» als een vervolg van onze godsdienstoefening te beschouwen.»

Het was intusschen donker geworden en de klokken begonnen te luiden, om de Christenen tot kerkgaan uit te noodigen.

«Ik zal spoedig de kinderen aankleeden,» zeide mevrouw Hoffmann; «wij mogen er ons wel goed instoppen, want het is toch geducht koud van daag.»

Maar nu wordt het weer tijd om eens naar Suze om te zien, die wij verlaten hebben toen zij des avonds laat dwars over de besneeuwde velden wegliep. Zoo snel zij kon was zij gevluht, en nog altijd ijde zij met kloppend hart voort over de bevrozen sneeuw, waarin het spoor van hare voetstappen bijna niet was te bemerken. Het arme kind beefde nog altijd van angst en schrik, zoodat zij sidderde, wanneer de sneeuw onder hare voeten kraakte. Zij durfde niet omzien, uit vrees van het gezicht der oude vrouw te ontdekken, die zij meende dat haar op de hielen zat. Al haar hoop was op een bosch gevestigd, welks donkere schaduw zij in de verte onderscheiden kon. Daar wilde zij door dik en dun heenloopen, om zich aan de blikken van hare vervolgers te onttrekken. Zoo snelde zij voort zonder adem te halen, en eerst toen zij het woud bereikt had, en een ouden eik had gevonden, waarachter zij zich verbergen kon, bleef zij staan, om eens te zien hoe groot het gevaar was, waarin zij zich bevond. Toen zij omkeek, kon zij nog een stuk van het sneeuwveld zien, dat zij zooeven

was overgelopen. Maar hoe scherp zij ook keek, nergens kon zij een menschelijk wezen ontdekken, en zij ademde vrijer, toen zij begreep dat haar vrees ongegrond was geweest. Maar nu voelde zij ook hoe afgemat zij was van die angstige vlucht over de ongebaande sneeuw. Ook rilde zij van koude, en zij had niets anders dan haar dun boezelaartje om over haar hoofd te doen, terwijl de koude nachtwind over haar heen streek. En weder ging zij voort in dien kouden nacht. Haar eerste zorg was nu een weg te vinden, opdat zij zich niet te veel van de woningen der menschen zou verwijderen. Maar na lang en vergeefs gezocht te hebben kon zij slechts een spoor in de sneeuw ontdekken, dat een voetpad scheen te zijn. Voorzichtig ging zij op dezen weg voort, en werkelijk voerde hij haar naar een hofstede, die eenzaam in het bosch lag. Geslingerd tusschen vrees en hoop ging Suze naar het kleine huis. Maar hoe zacht zij ook liep, toch hadden de honden haar reeds bemerkt en begonnen luide en hevig te blaffen. Ook bemerkte zij door de reten der luiken, dat binnen licht ontstoken en spoedig daarop een venster geopend werd.

«Wie is daar buiten?» riep eene vrouwenstem dicht bij het venster.

Suze wilde antwoorden, maar door angst en vermoeyenis kon zij niet spreken.

De vrouw daar binnen vroeg niets meer, maar een klein luikje werd geopend, en het duurde niet lang of een schot volgde, dat rakelings langs het bevende meisje ging. Van schrik viel Suze op de kniën en begon krampachtig te schreien. Toen werd het luik nog verder geopend en dezelfde stem vroeg: «In 's hemels naam, wat is er gebeurd?»

«Och,» riep Suze, «ik ben een arm meisje, doe mij toch geen kwaad.»

De vrouw antwoordde haar niet, maar na een oogenblik werd de deur geopend en riep zij: «Kom spoedig binnen, kind.»

Suze maakte gaarne van deze uitnoodiging gebruik en trad de kleine kamer binnen, die overal versierd was met geweien van herten en kasten vol verschillende schietwerktuigen. Zij bevond zich in eene boschwachterswoning.

«Gij zijt toch niet gewond?» vroeg de vrouw bezorgd.

«O neen, maar ik ben zoo geschrikt,» zeide Suze, die nog van vrees en koude beefde.

«Er trekken in dezen tijd rooverbenden rond,» verklaarde de vrouw, «en daar mijn man niet tehuis is, moet ik mij zoo goed ik kan verdedigen. Had ik geweten dat het zoo'n arm meisje was! — maar waar komt ge van daan, en wie zijt ge?»

Suze vertelde onder tranen hare geschiedenis.

«Arm kind,» zeide de boschwachtersvrouw medelijdend, nadat zij het verhaal aandachtig had aangehoord, «wat wilt ge nu doen?»

«Och, ik weet niet wat ik doen moet,» zeide Suze weenend, «het zou wel het beste geweest zijn als ik in het bosch was omgekomen.»

«Arm kind,» zeide de vrouw nog eens, «als ik zelve niet in zulke drukkende omstandigheden leefde, dan zou ik u bij mij houden. Maar ga nu hier zitten, de kachel is nog warm, ik zal u wat warm eten brengen.»

Maar voordat de vrouw met alles gereed was, lag Suze reeds op de bank naast den haard te slapen. De vrouw legde haar een kussen onder het hoofd en dekte haar toe.

Zoo sliep het arme vermoeide kind tot ver in den volgenden dag. Toen zij wakker werd, zeide de boschwachtersvrouw haar vriendelijk goeden morgen, en gaf haar een warm ontbijt, dat Suze met smaak gebruikte.

«Ik heb er voortdurend over gedacht wat gij toch wel zoudt kunnen doen,» zeide de vrouw, terwijl Suze haar koffie dronk. «Maar ik weet weinig hoe het in de wereld toegaat, en toen heb ik gedacht dat het 't beste zou zijn als gij naar den predikant van Waldstedt gingt. Zulk een man weet beter wat er gedaan moet worden dan een van ons, en daarbij is hij een braaf mensch.»

Suze bedankte haar, maar zij deinsde er voor terug om weder in die onbekende wereld te moeten gaan.

«Ik zal u op den goeden weg brengen,» troostte haar de vrouw, «en ik zal u een ouden doek medegeven, dien ik wel missen kan, dan hebt ge toch wat warms aan. Als ge goed doorloopt, kunt ge reeds dezen middag in Waldstedt zijn.»

Suze kon niet langer blijven, en onder de hoede der vrouw was zij weldra midden in het bosch. Toen zij den straatweg bereikt hadden, nam de vriendelijke vrouw van het arme kind afscheid en keerde naar haar warm huisje terug, terwijl Suze de wereld intrad. Maar dien nacht had het weder gesneeuwd, en de sneeuw lag zoo hoog, dat Suze niet dan met moeite vooruit kon komen. Geen mensch kwam haar op dien langen weg tegen, en nog vóór zij uit het bosch was, begon de avond te vallen. Op nieuw werd zij bevreesd, toen zij in de verte het gelui van klokken hoorde.

Als een hemelschen groet drongen deze tonen, die haar de nabijheid van het gewenschte doel verkondigden, tot haar ooren door. Maar nog moest zij ver gaan, eer zij Waldstedt kon bereiken, zelfs toen zij het bosch reeds had verlaten. Het werd hoe langer hoe donkerder, en de eene ster na de andere verscheen aan den helderen hemel boven haar. Eindelijk zag zij het stadje voor zich liggen, en uit duizend vensters straalde haar een vroolijke lichtglans tegen. Maar hare oogen werden

het meest geboeid door de helder verlichte kerk, die, op een hoogte gebouwd, boven het stadje uitkwam. De klokken luidden niet meer, maar vrome liederen stegen op uit de gewijde plaats. Zij voelde zich door deze tonen als door een tooverkracht geroerd, en een onverklaarbaar verlangen dreef haar de trappen te beklimmen, die naar de kerk leidden, en de plaats te betreden, die haar tot dusver vreemd was gebleven.

Met een kloppend hart stond zij voor de gesloten deur en durfde niet binnengaan, tot er eindelijk nog eene vrouw kwam, die wat te laat was en het aarzelende meisje aanspoorde om toch met haar binnen te treden. Bescheiden bleef zij bij de deur staan, want zij voelde dat zij onwaardig was in het midden der gelukkigen te staan, die zich tot de gemeente van Christus mochten rekenen. Zij was arm, verlaten, eenzaam opgegroeid onder menschen, van wie de Heer zijn heilig aangezicht moest afwenden, en had dus geen recht deel te nemen aan den lofzang des Heeren, geen reden zich te verheugen over het Kind, dat daar in de kribbe lag, en boven hetwelk liefelijke gestalten van engelen in lichte wolken hun «Eere zij God in de hoogste hemelen» zongen. Maar toch maakte een onbeschrijfelijk hoopvol gevoel zich van haar meester, en onwillekeurig vouwde zij haar verstijfde handen op haar borst, terwijl zij tegen de deurpost leunde. En toen het gezang geëindigd was, luisterde zij met verrukking naar de woorden van den predikant, die verkondigde dat deze zelfde Jezus, dit goddelijke Kind in de kribbe, alleen op aarde was gekomen voor de zondaars, de armen, de verlatenen, de eenzamen.

Toen daalde een hemelsche vreugde in haar arm, gekweld hart neêr, want Hij was immers voor haar gekomen, juist voor haar, en het scheen haar toe alsof het heerlijke Kind

in de kribbe zijn oogen op haar richtte, alsof Hij haar toelachte, haar wenkte. Suze strekte haar armen uit naar de liefelijke verschijning, maar op dat oogenblik kreeg ook de doodelijke vermooidheid de overhand op haar en zij viel bewusteloos op den grond.

Het leven, dat daardoor veroorzaakt werd, maakte dat zij, die dicht bij haar waren gezeten, op haar letten, en eene vrouw op de achterste bank sprong snel op, om de arme Suze te helpen. Zij zag spoedig dat het kind flauw was gevallen, en wenkte haar man met de woorden: «Kom, vader, help mij eens het kind naar huis brengen. Wij wonen immers het dichtst hierbij.»

De heer Hoffmann, de raadsheer, snelde zijne vrouw ter hulp, en toen zij bezig waren het meisje optelichten, sloeg Suze reeds weder hare oogen op.

Het vriendelijke gezicht van mevrouw Hoffmann scheen haar toe dezelfde uitdrukking te hebben als het gelaat der engelen, die boven het Kind in de kribbe zweefden. Het was haar temoede, alsof een der engelen haar tot zich nam, en zij volgde de goede vrouw gaarne. Maar nog eens keerde zij zich in de kerkdeur om, en het hartverheffende «Eere zij God in de hoogste hemelen» boven het Kind in de kribbe, deed in haar hart een stilzwijgend, maar toch vurig en diep dankgebed oprijzen, daarvoor dat de Heere haar gezocht en zij Hem gevonden had. «Eere zij God in de hoogste hemelen,» fluisterde zij in zichzelf, toen zij het godshuis verliet.

Mevrouw Hoffmann haastte zich met godgewijden ijver

haar beschermeling onder haar gastvrij dak te herbergen. Dit kind was heden avond voor haar de Heer Jezus, dien zij verwacht had. Daarom vraagde zij Suze ook niet wie zij was en vanwaar zij kwam. Zij leidde haar in de warme kamer, trok haar warme kleêren aan en gaf haar krachtig voedsel. Toen de heer Hoffmann met de kinderen thuis kwam, was Suze gekleed en verkwikt, en hoewel haar gezichtje er bleek en moe uitzag, voelde toch ieder, die haar aanzag, zich getroffen door de uitdrukking van hemelsche gelukzaligheid, die er op rustte.

«Welnu, vader,» zeide mevrouw Hoffmann, «nu is alles bijna zoover klaar, dat wij naar de andere kamer kunnen gaan. Ik zal mij haasten den boom aantesteken en nog eenige veranderingen te maken op het tafeltje van de vreemdeling. Blijf gij zoolang bij de kinderen, tot ik u roep.»

Het duurde niet lang, of mevrouw Hoffmanns vriendelijke stem liet zich hooren, terwijl zijzelve de deur van de zitkamer opende. «Komt mede, kinderen, alles is klaar.» Met moederlijke teederheid greep zij de hand van haar beschermeling, om haar naar de kamer van den kerstboom te geleiden.

Tooverachtig was de glans van den verlichten boom, die de arme Suze tegenstraalde. Nooit had zij in haar heele leven zooveel licht en zooveel pracht gezien. In haar vreugde over zulk een ongedachte heerlijkheid, vergat zij alles om zich heen, en bleef met gevouwen handen in de deur staan. Plechtig zag zij de rei der engelen zich voortbewegen om dat wonderbare opschrift, dat eenmaal haar hart zoo zonderling aangegrepen had. «Vrede op aarde,» klonk het haar tegen uit dit middenpunt van huiselijk geluk. En er was vrede en vreugde om haar heen: vroolijke kinderen, die juichend in de handen klaptten op het gezicht van al de heerlijke dingen,

die het Christuskind hun gebracht had, en gelukkige ouders, van wier gelaat het «Vrede op aarde» haar tegenstraalde. Welk een verschil met de dompige woning van hare sombere pleegouders, in welke uitwendige en inwendige verdorvenheid huisde! Zooals zij daar stond en nadenkend haar blikken op den kerstboom rusten liet, fluisterde mevrouw Hoffmann haren man in het oor: «Kijk dat meisje toch eens aan, het is net alsof ik dat gezicht wel meer gezien heb. Kunt gij u niet herinneren haar eens gadeslagen te hebben?»

Haar man schudde lachend met het hoofd en zeide schertsend: «Moeder, moeder, wat gij toch al niet ziet!»

Maar mevrouw Hoffmann kon haar blikken niet van het vreemde meisje afwenden. Het scheen haar zoo bekend toe, dat de gedachte, waar zij het nog eens had kunnen zien, haar niet met rust liet.

Toen mevrouw Hoffmann bemerkte dat Suze eindelijk haar verrukking en bewondering teboven was gekomen, trad zij vriendelijk op haar toe en leidde haar naar het tafeltje, dat zij in allerijl voor haar beschermeling had klaar gemaakt. Daar lag een bijbel, waartegen een plaat gesteld was, die de geboorte van Christus en de aanbedding der herders voorstelde, en die het opschrift droeg: «Eere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in de menschen een welbehagen!»

Er vloeiden tranen uit Suze's oogen, toen zij de handen harer beschermster greep, om haar te danken; maar het eenvoudige meisje kon geen woorden vinden, die instaat waren de vurige dankbaarheid uitte drukken, die zij in haar hart voelde.

Op dat oogenblik werd er hevig gescheld aan de voordeur. De meid ijldo naar buiten om open te doen en kwam na

eenige oogenblikken terug met de boodschap, dat «buiten een jongen stond, die mevrouw Hoffmann noodig wenschte te spreken.»

«Mij?» zeide de moeder des huizes vol verwondering, terwijl zij de deur uitging. Haar man volgde haar. «Wie zijt gij? wat wilt gij?» vraagde zij haastig aan den jongen, die in den gang stond.

«Ik kom van den molen van den Wildbach —»

«Van den molen van den Wildbach?» riepen man en vrouw als uit één mond.

«De molenaar denkt dat hij gaat sterven, en hij wou vóór zijn dood mevrouw Hoffmann graag spreken; hij heeft iets gewichtigs meétedeelen.»

«Maar mijn man kan toch ook medekomen?»

«De baas verwacht dat mijnheer de raadsheer medekomt.»

«Vader, daar moeten wij heengaan, zeg maar dadelijk dat de slede ingespannen wordt. En gij, vriend, zijt gij de molenaarsjongen? Kom toch hier in de kamer, dan kunt gij u verwarmen. Ik zal dadelijk voor wat eten zorgen.»

Meteen leidde zij den jongen in het woonvertrek. Daarna haastte zij zich de meid te roepen. «Ga toch gauw naar juffrouw Berning, en zeg dat ik haar laat vragen zoo spoedig mogelijk hier te komen. Wij zijn bij een stervende geroepen en zullen den nacht wel uitblijven. Ik verzoek haar zoo vriendelijk te willen zijn bij de kinderen te blijven.»

Daarna haastte zij zich om zelve brood aantedragen voor den molenaarsjongen en zich gereed te maken voor den nachtelijken tocht. De meid kwam spoedig met juffrouw Berning terug, aan wie de moeder de sleutels overgaf, en het duurde niet lang of de bellen van de paarden der slede klonken voor het huis.

In den molen van den Wildbach lag de zieke molenaar in steeds grooter wordende spanning.

«Zijn zij er nog niet?» of «hoe laat is het nu?» of «hoor moeder, ik verneem gerinkel van bellen, dat moet eene slede zijn,» en dergelijke uitroepen waren de eenige woorden, die over zijn lippen kwamen. En toen de avond kwam, wanneer de koorts zich gewoonlijk verhief, stoof hij op, met vreeselijke hersenschimmen in het hoofd, en hij riep Kaatje, als de eenige persoon, die aan zijn gekweld hart rust kon geven. Het arme oude moedertje had het zwaar te verantwoorden, en zij bad onophoudelijk dat toch de goede God Kaatje mocht zenden. Ook zij luisterde naar elk geluid, dat zich hooren liet, of het misschien het gerinkel van een naderbij komende slede was.

Eindelijk viel een verkwikkende slaap over den zieken man, die afgemat was door de wilde beelden van zijn verhit brein. Moedertje bleef bij zijn bed zitten, en terwijl zij haar sluimerenden zoon beschouwde, viel haar in dat het juist Kerstmis was. Toen dwaalden haar gedachten af naar den tijd toen zij jong was geweest en het leven zoo vol liefde, zoo vol verwachtingen was. Toen was ook haar Willem nog een vroolijke jongen geweest, wel koppig, maar toch hartelijk voor haar en voor allen, die hij eens lief had gekregen. Wat was het sedert dien tijd veranderd! Hoe had elke nieuwe Kerst-tijd een verwachting minder gevonden in haar hart, en hoe waren liefde en geluk om haar heen verdwenen, tot zij eindelijk alleen overbleef van allen, die zij liefhad en met wie zij leefde! En daar lag de laatste op zijn sterfbed, voor wien haar oude hart gezorgd en geklopt had, wat moest haar nu nog tebeurtvallen?

Toen het oude moedertje zoo alle Kerstdagen naging, die lang verlopen waren, hoorde zij plotseling het vurig ver-

langde gerinkel van bellen en het paardengetrappel op de brug over de Wildbach. Zachtjes stond zij op, om de nieuw aangekomenen tegemoet te gaan, maar de zoon ontwaakte op 't zelfde oogenblik en vroeg: «Hoe laat is het nu?»

«Het heeft zoeven twaalf uur geslagen, mijn zoon.»

«Dan kunnen zij spoedig hier zijn, niet waar, moeder?»

«Dat denk ik wel, ik zal even beneden zien, of ze er wel op rekenen ze goed te ontvangen.»

Na een poosje keerde de moeder terug, en terwijl zij zich over hem heenboog, zeide zij: «Willem, Kaatje is er.»

De molenaar beefde over zijn geheele lichaam, terwijl hij vroeg: «Laat haar bij mij komen, maar heel alleen, ik heb iets met haar te bespreken, dat niemand hooren mag.»

De moeder liet Kaatje binnenkomen en verwijderde zich toen weer.

«Gij wildet mij spreken, Willem,» begon mevrouw Hoffmann, «en ik ben gaarne gekomen, hoe lang het ook geleden is, dat wij elkander niet meer gezien hebben.»

«Ik dank u, Kaatje, dat gij gekomen zijt. Ik zal niet lang meer leven, maar ik kan de eeuwigheid niet ingaan, zonder dat ik van u vergiffenis heb ontvangen voor de vreeselijke daad, die mijn geweten bezwaart.»

«Wat wilt gij, Willem? Ik begrijp u niet; gij hebt mij nooit iets kwaads gedaan.»

«Kaatje,» zeide de molenaar met zichtbare inspanning, «Kaatje, gij waart de vrouw van mijn broeder, en het geheele gezin verheugde er zich over, ik alleen niet.»

«Dat herinner ik mij wel, want gij hebt nooit den drempel van ons huis betreden, tot op den dag dat Hendrik begraven werd.»

«Gij verwonderdet u er over, niet waar?»

»Ja zeker, want het was heel vreemd.»

«Maar niemand, Kaatje, dacht er aan, dat ik ongelukkig was. Ik had mijn zinnen op u gezet, Kaatje, en had bij mijzelven gezwooren, dat ik geen andere vrouw wilde hebben, dan u.» Hij hield even op en worstelde om kracht, teneinde het noodlottige woord te zeggen. «Ik was een slecht mensch,» ging hij voort, «woede, toorn en wraakzucht maakten zich meester van mijn ziel, toen ik zag, dat gij ten tweeden male een anderen man hadt voorgetrokken boven mij. Mijn woede klom tot waanzinnigheid en ik deed iets ontzettends.»

Zijne gelaatstrekken hadden bij deze woorden zulk een spookachtige uitdrukking aangenomen, dat Kaatje haar gelaat met beide handen bedekte.

«Om Godswil, wat deelt gij voor ontzettends, Willem?» riep zij sidderend uit.

«Ik kocht een oude vrouw om, opdat zij uw kind zou dooden,» sprak hij op doffen toon.

Een luide kreet ontsnapte aan Kaatje's borst.

«Wat is er gebeurd?» riep haar echtgenoot, die, in gedachten verdiept, op den uitslag van dit gesprek in een zijkamer gewacht had.

«Laat ons nog eenige oogenblikken alleen,» smeekte Kaatje, «ik zal dadelijk bij u komen.»

Toen de raadsheer de deur weder achter zich gesloten had, vraagde Kaatje: «En zijt gij er zeker van, Willem, dat de vrouw mijn kind gedood heeft?»

«Ik denk het wel, maar,» vervolgde de molenaar, terwijl

hij op ging zitten, «er zijn gisteren menschen in het dorp gekomen, die mij, naar ik vermoed, aan een oude schuld willen herinneren. Geef mij uit die schrijftafel eenige goudstukken, opdat ik het oude wijf tot zwijgen kunne brengen, wanneer zij het is, zooals mijn vermoeden het mij zegt.»

Kaatje kreeg de goudstukken en gaf ze hem.

«Ga nu heen, opdat zij u niet zien, en zeg aan mijne moeder, dat zij die menschen hier zende.»

«Zij zullen boos zijn, wanneer men ze stoort in hun nachtrust.»

«Dat doet er niets toe, laat daarvoor mijn geld zorgen.»

Kaatje deed zooals haar gezegd was.

Na korten tijd verscheen de oude voddenraper met zijne vrouw aan het bed van den zieke.

Toen de vrouw hem zag, riep zij plotseling uit: „O, daar is hij, die het ongeluk over ons gebracht heeft.»

Zij wilde voortgaan, maar het goud, dat de molenaar haar toewierp, miste zijn uitwerking niet. Zij hield op met spreken om het tenminste van den grond opterapen, en dit oogenblik gebruikte de zieke, om onderzoek te doen naar den stand van zaken.

«Vrouw,» riep hij haar toe, «hebt gij het kind werkelijk gedood?»

De vrouw, die een verwijt zag in deze woorden, wendde zich met berispingen tot haar man, dat hij verhinderd had de daad te volbrengen.

«Dus leeft het kind nog?» riep de molenaar, terwijl hij zich ophief in zijn bed.

«Eergisteren leefde het nog, sedert dien tijd weten wij er niets van.»

«Maar ik hoorde dat het kind in den Wildbach verdrinken was?»

«Om de menschen dat te laten gelooven, liet ik haar pop en haar hoedje op den oever liggen.»

«En wat beteekent het,» onderzocht de molenaar verder, «dat gij sedert eergisteren niets meer van het meisje weet?»

«Zij is weggelopen.»

«Vrouw,» riep hij haar toe, «wanneer ge mij het meisje terugbrengt, geef ik nog eens zooveel als toen — toen ik u met iets anders belastte,» voegde hij er zuchtend bij.

Mevrouw Hoffmann, die in de zijkamer, op aanraden van den molenaar, het gesprek mede aangehoord had, voelde haar hart bij elk woord vuriger kloppen, tot er eindelijk een vermoeden in haar binnenste oprees, dat tot zekerheid werd, voor zij nog de minste bevestiging er voor had ontvangen. Zij kon zich niet langer goed houden. Ze vloog uit haar schuilplaats naar de ontstelde oude toe.

«Weet ge ook,» vroeg zij, «naar welken kant het meisje gelopen is?»

«Ik heb alleen maar gezien, dat ze door dik en door dun het veld overging. Wanneer ze nu die richting gehouden heeft, zal ze wel in Waldstedt gekomen zijn.»

«Ja, ja, zoo is 't,» riep mevrouw Hoffmann vroolijk uit, en vertelde aan den zieken man, welke gast zij sedert gisteren avond in haar huis had.

«Wij zullen haar hier laten komen, om zeker van onze zaak te zijn,» zeide de molenaar, en hij voegde er fluisterend bij: «Zorg tóch, dat die menschen ons niet ontsnappen.»

Zij werden onder goed toezicht in een andere kamer geleid, terwijl Jochem versche paarden voor zijn sleë spande, om nog eens den tocht naar Waldstedt te ondernemen.

De zieke voelde zich, na al die nachtelijke voorvallen, merkbaar opgelucht, en sliep tegen den ochtend rustig in. Ook Kaatje en haar man legden zich ter ruste.

Toen Jochem 's morgens in Waldstedt aankwam en stilhield voor het huis van den raadsheer, viel het den kinderen erg tegen, dat hij de ouders niet meê had gebracht. Maar niemand verwonderde zich meer dan Suze, toen zij hoorde dat het alleen om haar te doen was. Juffrouw Berning, die door middel van Jochem eenige schriftelijke aanwijzingen had gekregen van mevrouw Hoffmann, zorgde er voor, dat Suze warm ingestopt en goed verzorgd op de slede kwam te zitten.

Laat op den avond van denzelfden dag hield nog eens de slede stil voor het huis van den raadsheer. Hij klom er zelf uit met zijne vrouw en zijn dochtertje Marie.

«Van harte welkom, mijn lieve kind,» zei mevrouw Hoffmann, toen ze binnenkwamen, «van harte welkom in uw ouderlijk huis, mijn heerlijk kerstgeschenk.» Meteen kuste zij het kind, dat zij zoo lang verloren gewaand had, op beide wangen.

Toen mevrouw Hoffmann haar dochter naar haar slaapkamer geleidde, greep deze de handen van haar moeder en fluisterde verlegen: «Nu moeder, leert u mij nu ook bidden en danken? want ik weet, dat het Kindje in de kribbe op dit feest voor mij, voor mij in de wereld gekomen is.»

«Ja, kind,» antwoordde de moeder, «wij moeten samen leeren, dat ons geheele leven een lofzang zij voor den Allerehoogste, die zulk een groot werk aan ons gedaan heeft. Eere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde en in de menschen een welbehagen.»

Stoomdrukkerij van ROELOFFZEN & HÜBNER.

Prijs f -.15; 25 Ex. f 3.—.